

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	22 juli 2021	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK NUMMER	Z-WNB-RI-REG-2021-0448 8224C14D	REFERENTIE	Servicebureau
UW BRIEF VAN	4 maart 2021	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW NUMMER	-	FAX	030-2583139
BIJLAGE(N)	1. Voorschriften 2. Kaart plangebied 3. Kaart aangetroffen Verblijfplaatsen 4. Voorgestelde maatregelen 5. Aanvullende voorgestelde Maatregelen	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
		ONDERWERP	Ontheffing Wnb ruimtelijke ingrepen Indijk 2-6 en 12-20 (even) en Oudeland 3-15 en 19 (oneven) te Harmelen

Op 4 maart 2021 hebben wij uw aanvraag om ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: wet), onderdeel soortenbescherming, ontvangen. De aanvraag is ingediend door Ecologisch Adviesbureau Viridis B.V. namens Stichting GroenWest, voor de locatie Indijk 2-6 en 12-20 (even) en Oudeland 3-15 en 19 (oneven) te Harmelen in Woerden en is bij ons geregistreerd onder zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2021-0448.

I. Besluit

Wij besluiten op grond van het bepaalde in de wet en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017¹:

- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid van de wet, voor zover dit betreft opzettelijk het beschadigen of vernielen, van nesten van de huismus en de gierzwaluw.
- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste lid, tweede lid en vierde lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

voor de periode van 15 augustus 2021 tot en met 15 augustus 2026.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op renovatiewerkzaamheden in het kader van verduurzaming van het woningbestand. De geplande werkzaamheden bestaan onder andere uit:

- Vervangen voegwerk van kopgevel en bergingen.
- Na-isoleren van de kopgevels (3 stuks).
- Nalopen van dakgoten op gebreken.
- Sauswerk van de lange gevels.
- Plaatsen van een vaste steiger.

¹ https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-03/beleidsnota_wet_natuurbescherming.pdf

De werkzaamheden hebben betrekking op 16 eengezinswoningen in Harmelen. Een kaart van het plangebied is opgenomen in bijlage 2. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.1 tweede lid en 3.5 eerste, tweede en vierde lid van de wet voor wat betreft de huismus (*Passer domesticus*), de gierzwaluw (*Apus apus*), de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) voor de periode tussen 15 augustus 2021 en 15 augustus 2026.

III. Procedure

Wij hebben de aanvraag afgehandeld volgens het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Op 4 maart 2021 heeft u de aanvraag ingediend. Op 4 juni en 23 juni 2021 heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De soorten zijn beschermd op grond van artikel 3.1 en 3.5 van de wet.

V. Motivering

De aangevraagde ontheffing kan alleen worden verleend als is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b) er is een geldig wettelijk belang;
- c) de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus en gierzwaluw en er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

a) **Afweging van andere bevredigende oplossingen**

Omschrijving van alternatieven

Locatie

Omdat het project het isoleren van woningen betreft en dit per definitie strikt locatie gebonden is, kan het project logischerwijs niet op een andere locatie worden uitgevoerd. De technische staat van de woningen is dusdanig dat renovatie nodig is om de woningen te laten voldoen aan de eisen van deze tijd, zie ook "Algemene afspraken over verduurzaming door renovatie" op de volgende pagina. De woningen zijn op dit moment onvoldoende geïsoleerd, waardoor in de huidige situatie veel energieverlies optreedt. Indien geen renovatie van de woningen wordt uitgevoerd zullen de woningen daarnaast op termijn onbewoonbaar worden, wat zal gaan leiden tot sloop van de woningen. Sloop van de woningen leidt tot grotere ecologische nadelen dan renovatie of isolatie, omdat dit het verlies betekent van alle verblijfplaatsen van beschermde soorten.

Uitvoering van een vergelijkbaar project op een andere locatie zal ook dezelfde of meer verstoring van dezelfde soorten veroorzaken. Bekend is immers dat vleermuissoorten, huismussen en gierzwaluwen in vergelijkbare aantallen in andere woningen en gebouwen in de steden en dorpen voorkomen.

Werkwijze

Tijdens de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen dan wel te verminderen. In de woningen worden voorzieningen getroffen voor de beschermde soorten, zie bijlage 4. Daarbij wordt er rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de aanwezige beschermde soorten. De werkzaamheden worden in de meest gunstige periode uitgevoerd, dat wil zeggen in de minst kwetsbare periode van de beschermde soorten. Er worden voldoende maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen dan wel te verminderen.

Planning

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de meest kwetsbare periode van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Er is geen alternatieve planning die redelijker is dan de voorgestelde planning.

Conclusie

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven waarbij er minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

b) Belangenafweging**Omschrijving van het belang**

Wij toetsen of het belang van de ingreep zwaarder mag wegen dan het beschermingsbelang van de soorten zoals is vastgelegd in de wet. Voor de huismus en de gierzwaluw heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b, aanhef en onder 1, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid". Voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". In uw aanvraag heeft u het belang van de ruimtelijke ingreep onderbouwd. U vraagt ontheffing voor werkzaamheden vanwege verduurzaming van de woningen door renovatie. U heeft onderbouwd dat de woningen energiezuiniger worden. U geeft hierover het volgende aan:

- In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid

"Het doel van de renovatiewerkzaamheden is het verbeteren van de woningen middels groot onderhoud. De noodzaak tot groot onderhoud komt voort uit de huidige staat van de woningen. Indien groot onderhoud uitblijft zal de kwaliteit van de woningen en daardoor de bewoonbaarheid de komende jaren onder druk komen te staan. Bovendien worden energiebesparende maatregelen getroffen zodat wordt voldaan aan de nieuwe eisen op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing. De ingrepen zorgen voor een vermindering in het benodigde gebruik van fossiele brandstoffen; een afname in het gebruik van fossiele brandstoffen betekent minder emissies van schadelijke stoffen. Lagere emissies leiden tot een verbeterde luchtkwaliteit en dit heeft een positief effect op de volksgezondheid. Door renovatie en isolatie van woningen en het verbeteren van de ventilatie gaan de energielasten sterk omlaag en wordt het comfort binnenshuis verbeterd. Vocht en tocht in huis worden beperkt, wat een beter en gezonder binnenklimaat oplevert."

- In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten

"Het doel van de renovatiewerkzaamheden is om voor de komende jaren de woningen kwalitatief op peil te houden van de woningen en ze tevens energiezuiniger te maken. Zodoende zullen de woningen voldoen aan de nieuwe en strengere eisen op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing. In 2012 is het convenant Energiebesparing Huursector opgesteld door het Ministerie voor Binnenlandse Zaken. In dit convenant staan de afspraken tussen de overkoepelende organen van woningcorporaties, huurders en vastgoedondernemers. Een van de belangrijkste afspraken is dat voor 2020 alle huurwoningen een energielabel B of beter hebben door het nemen van energetische maatregelen. Volgens het Plan van aanpak Energiebesparende Gebouwde Omgeving (2011) is het omlaag brengen van energiekosten gunstig voor het behalen van diverse doelstellingen, zoals het verduurzamen van de woningen en de verlaging van woonlasten. Energiebesparing heeft een gunstig effect op het (leef)milieu; het leidt tot een vermindering van het benodigde gebruik van fossiele brandstoffen en tot een afname voor mens en milieu schadelijke emissies. Deze lagere emissies leiden tot een verbeterde luchtkwaliteit en dit heeft een positief effect op de volksgezondheid. Een energie-onzuinige woning leidt naast de negatieve milieueffecten ook tot hoge woonkosten voor de huurder. Energiebesparing draagt bij aan een betere betaalbaarheid van het huren, wat van groot belang is voor de koopkracht van huurders met lagere inkomens (sociale huurwoningen)."

Complex 2307	Voor de ingreep	Na de ingreep
Energielabel	7XC, 8XD en 1XG	8XC en 8XD
Ei-score	Gemiddeld Ei 1,88, Label D	Gemiddeld Ei 1,46 label C

"In complex 2307 zal het energielabel gemiddeld van label D naar label C verbeterd worden."

Algemene afspraken over verduurzaming door renovatie

Er zijn verschillende nationale en internationale doelstellingen over klimaat. In het Klimaatakkoord van Parijs², dat is gepresenteerd in 2013 en door Nederland is geratificeerd³, zijn afspraken gemaakt over het beperken van de opwarming van de aarde. In Nederland zijn afspraken gemaakt in het Energieakkoord⁴ van 2013 en het Klimaatakkoord⁵ van 2019. In het Energieakkoord is afgesproken dat alle burgers in 2050 in een energieneutraal huis wonen. In het nationale Klimaatakkoord staan afspraken over de verduurzaming van de eerste 1,5 miljoen bestaande woningen in 2030 volgens een wijkgerichte aanpak. Vooruitlopend hierop zijn afspraken gemaakt om tot en met 2022 100.000 corporatiewoningen te verduurzamen.

Om de doelstellingen te kunnen bereiken, is grootschalige renovatie van bestaande woningen nodig. Woningrenovaties zorgen voor een vermindering in het gebruik van fossiele brandstoffen en daardoor minder uitstoot van schadelijke stoffen. Lagere uitstoot leidt tot een verbeterde luchtkwaliteit. Hiermee draagt renovatie ook bij aan verbetering van de volksgezondheid.

Conclusie

Hiermee is sprake van een wettelijk belang van de ingreep. Het ecologische effect op de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis is, door het nemen van maatregelen, minimaal en tijdelijk. De staat van instandhouding van de soorten komt door de ingreep niet in gevaar. In dit geval weegt het belang van de ruimtelijke ingreep daarom zwaarder dan het beschermingsbelang van de soorten.

c) Ecologische beoordeling

Onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van beschermde soorten. Ook heeft u onderzocht welk effect de ingreep heeft op aanwezige beschermde soorten. Op basis van artikel 3.2 van de Awb hebben wij ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologische onderzoek.

Aanwezige beschermde soorten

Huismus

Er zijn drie nesten van de huismus aangetroffen binnen het onderzoeksgebied, waarvan twee nesten vallen binnen het plangebied. Dit zijn de nesten aangetroffen aan de westkant van Oudeland nummer 19.

Gierzwaluw

Er zijn drie nesten van de gierzwaluw aangetroffen binnen het onderzoeksgebied, waarvan twee nesten vallen binnen het plangebied. Dit zijn de nesten aan de kopse kanten van Indijk nr. 2 en 20.

Gewone dwergvleermuis

Er zijn drie zomerverblijven en een paarterritorium van gewone dwergvleermuis aangetroffen in het onderzoeksgebied, waarvan één zomerverblijf en het paarterritorium binnen het plangebied vallen. De zomerverblijfplaats is te vinden aan de kopse kant van Indijk 2. De exacte paarverblijfplaats (adres) is onbekend, maar aangezien het territorium raakt aan huizen binnen het plangebied wordt de paarverblijfplaats ook aan het plangebied toegekend. Omdat (vorstvrije) verblijfplaatsen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kunnen individuele winterverblijven niet worden uitgesloten.

Ruige dwergvleermuis

Er is één paarverblijfplaats aangetroffen van de ruige dwergvleermuis. Deze paarverblijfplaats is te vinden aan de kopse kant van Indijk 20.

Een kaart met de locaties van alle aangetroffen verblijfplaatsen is opgenomen in bijlage 3 van dit besluit.

2 <http://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09.pdf>

3 <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/stemmingsuitslagen/detail?id=2017P01147>

4 <http://www.energieakkoordser.nl/energieakkoord.aspx>

5 <https://www.klimaatakkoord.nl/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord>

Staat van instandhouding

Huismus

Landelijk

De huismus is een algemeen voorkomende vogelsoort. Met name rond bebouwing wordt deze soort veelvuldig aangetroffen. Het aantal broedparen in Nederland wordt geschat op 600.000 tot 1.000.000⁶. Echter heeft de landelijke trend van huismus een achteruitgang van meer dan 50%. De instandhouding als broedvogel in Nederland is matig ongunstig⁷. De huismus is tevens opgenomen op de Rode Lijst broedvogels in de categorie 'gevoelig'.

Regionaal en lokaal

De staat van instandhouding van de huismus in Harmelen is niet exact bekend. Er zijn onvoldoende gegevens bekend om de staat van instandhouding op lokaal niveau aan te geven. Gezien de aanwezigheid van bebouwing in omliggende wijken en de aanwezigheid van meerdere verblijfplaatsen wordt ervan uitgegaan dat de huismus hier een stabiele populatie heeft.

Gierzwaluw

Landelijk

Gierzwaluwen komen algemeen voor in dorpen en steden. Het landelijk aantal broedparen is lastig te berekenen door de aanwezigheid van grote aantallen niet-broedende vogels en het kortstondige bezoek aan nestplekken. Het aantal broedparen in Nederland wordt geschat op 40.000 tot 60.000⁸, maar dit kan (veel) te laag zijn. In dorpen en kleinere steden ligt de verhouding namelijk tussen gierzwaluwen en inwoners op 1:100. Dan zou de Nederlandse gierzwaluwpopulatie ongeveer 160.000 paren bedragen, bijna vier keer groter dan tot nu toe gedacht, maar cijfers voor de grote steden ontbreken⁹. Wel zijn er afnames bekend van ingrijpend gerenoveerde buurten en gebouwen. Deze verdwijning van kolonies lijkt mogelijk (ten dele) gecompenseerd te worden door een meer verspreide (en minder opvallende) vestiging elders¹⁰. Omvangrijke kolonies worden dus schaarser. De landelijke staat van instandhouding van de gierzwaluw als broedvogel wordt in Nederland gekarakteriseerd als gunstig¹¹. Voor niet-broedvogels is geen trend beschikbaar omdat de soort na het broedseizoen vrijwel direct uit Nederland verdwijnt¹².

Regionaal en lokaal

De staat van instandhouding van de gierzwaluw in Harmelen is niet exact bekend. Er zijn onvoldoende gegevens bekend om de exacte staat van instandhouding op lokaal niveau aan te geven. In de afgelopen jaren zijn er enkele onderzoeken gedaan naar de verspreiding van de soort binnen de stadsgrenzen. Daaruit is gebleken dat er 433 gierzwaluwen zijn waargenomen in de afgelopen 5 jaar verspreid in de gemeente¹³. Gezien de grootschalige aanwezigheid van bebouwing in meerdere omliggende wijken en de aanwezigheid van meerdere verblijfplaatsen wordt er vanuit gegaan dat de gierzwaluw hier een stabiele populatie heeft.

Gewone dwergvleermuis

Landelijk

De gewone dwergvleermuis is de meest wijdverspreide en de meest algemene vleermuissoort in Nederland. De aantallen worden geschat op 300.000 tot 600.000 dieren. Het project Meetnet Vleermuis Transect Tellingen (NEM VTT) probeert informatie te geven over de populatieontwikkeling van o.a. de gewone dwergvleermuis. Het meetnet draait pas sinds 2013 en laat nog geen betrouwbare trend zien, maar geeft in de laatste 4 jaar wel een indicatie van een lichte toename¹⁴. De landelijke staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis wordt beoordeeld als gunstig¹⁵.

Regionaal en lokaal

De staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis in Harmelen is niet exact bekend. Er zijn onvoldoende gegevens bekend om de exacte staat van instandhouding op lokaal niveau aan te geven. In de afgelopen jaren zijn er enkele onderzoeken gedaan naar de verspreiding van de soort binnen de gemeentegrenzen. Gezien de grootschalige aanwezigheid van bebouwing in meerdere omliggende wijken en de aanwezigheid van meerdere verblijfplaatsen wordt ervan uitgegaan dat de gewone dwergvleermuis hier een stabiele populatie heeft.

6 SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2018. Vogelatlas van Nederland. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.

7 <https://stats.sovon.nl/stats/soort/15910>

8 SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2018. Vogelatlas van Nederland. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.

9 Verkade H., Jacobs J., Marijn A., Dijk van I., 2015. 20 Jaar gierzwaluwen inventariseren in Noordwijk. Limosa 88 164-172.

10 Verkade H., Jacobs J., Marijn A., Dijk van I., 2015. 20 Jaar gierzwaluwen inventariseren in Noordwijk. Limosa 88 164-172.

11 <https://stats.sovon.nl/stats/soort/7950>

12 SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2018. Vogelatlas van Nederland. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.

13 Nationale Databank Flora en Fauna Via www.ndff-ecogrid.nl

14 CBS, 2020. Meetprogramma's voor flora en fauna. Kwaliteitsrapportage NEM over 2019. Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag

15 Norren, van E. (red.), 2019. Staat van instandhouding Gelderland. Factsheets voor 24 soorten in Gelderland. Rapport 2019.09. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Ruige dwergvleermuis

Landelijk

Van de ruige dwergvleermuis zijn meestal gegevens beschikbaar van paarverblijfplaatsen in de nazomer. Afgezien van enkele uitzonderingen zijn kraamkolonies niet bekend in Nederland, daarnaast gebruiken ruige dwergvleermuizen holtes in bomen als kraamverblijfplaats. Omdat een groot deel van de populatie afkomstig is uit gebieden ten noordoosten van Nederland is de jaarlijkse aanwas onder meer afhankelijk van omstandigheden in het voortplantingsgebied. Hierdoor kunnen de aantallen van jaar tot jaar fors verschillen. Dit maakt het lastig om uitspraken te doen over de staat van instandhouding en wordt deze beoordeeld als onbekend.

Regionaal en lokaal

Van de ruige dwergvleermuis zijn meestal gegevens beschikbaar van paarverblijfplaatsen in de nazomer. Afgezien van enkele uitzonderingen zijn kraamkolonies niet bekend in Nederland, daarnaast gebruiken ruige dwergvleermuizen vooral holtes in bomen als kraamverblijfplaats. Omdat een groot deel van de populatie afkomstig is uit gebieden ten noordoosten van Nederland is de jaarlijkse aanwas onder meer afhankelijk van omstandigheden in het voortplantingsgebied. Hierdoor kunnen de aantallen van jaar tot jaar fors verschillen. Dit maakt het lastig om uitspraken te doen over de staat van instandhouding op lokaal/gemeentelijk niveau en wordt deze beoordeeld als onbekend.

Afbreuk van de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie ruige dwergvleermuizen wordt voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen in het plangebied.

Effect van de ingreep op de aanwezige beschermde soorten

Door de werkzaamheden zullen twee nesten van de huismus, twee nesten van de gierzwaluw, een zomer- en paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en een paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis worden aangetast. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende maatregelen (vervangende) voorgesteld. Deze maatregelen zijn opgenomen in bijlage 4 van dit besluit. Wij gaan in grote lijnen akkoord met de voorgestelde maatregelen. In bijlage 1 hebben wij extra maatregelen voorgeschreven om de negatieve effecten van de werkzaamheden verder te verzachten. Door de uitvoering van de maatregelen worden voorafgaand aan de werkzaamheden voldoende tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen geplaatst op hiervoor geschikte locaties. De vastgestelde verblijfplaatsen worden voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de meest kwetsbare periode ongeschikt gemaakt. Er worden voldoende geschikte alternatieve verblijfplaatsen geplaatst als permanente compensatie van de aangetaste verblijfplaatsen. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen blijven lang genoeg gehandhaafd om de gewenningsperiode voor de permanente alternatieve verblijfplaatsen te overbruggen.

Gevolgen van de ingreep voor de staat van instandhouding

Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden, leidt de ingreep niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus en de gierzwaluw. Daarnaast wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

VI. Conclusie

Aangezien aan de voorwaarden voor een ontheffing wordt voldaan, verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid en artikel 3.8, eerste lid van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf de verzenddatum en wordt gepubliceerd op de website www.officielebekendmakingen.nl.

IX. Overige informatie

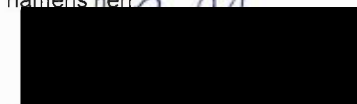
Er kan ook vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan. Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud van dit besluit, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

X. Verzending

Wij verzenden dit besluit aan de aanvrager. Een afschrift van dit besluit verzenden wij aan:

- Ecologisch Adviesbureau Viridis B.V.;
- Regionale Uitvoeringsdienst (hierna: RUD) Utrecht;
- Gemeente Woerden.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen

Mevr. drs. ing. S. Heijblom
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt alleen verleend voor de in dit besluit genoemde soorten en beschreven verboden handelingen.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht (Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of servicebureau@provincie-utrecht.nl) indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Deze ontheffing kan, conform artikel 5.4 van de wet, worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

6. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Informatie en contactgegevens van de begeleidende ecooloog;
 - e. Een overzicht van de activiteiten die door de ecooloog zijn/worden begeleid;
 - f. De manier waarop is/wordt omgegaan met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
7. Minimaal twee weken voorafgaand aan de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten, moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig invullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in de voorschriften bijgevoegd te zijn.

Tijdens de werkzaamheden

8. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹⁶ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval aanwezig te zijn in het plangebied bij de start van de werkzaamheden, voor zover deze invloed hebben op een beschermde soort.
9. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
10. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek worden bijgehouden. In het logboek worden gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals goedkeuren / vrijgeven door een ecooloog, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften bij dit besluit geregistreerd.

¹⁶ Onder deskundige verstaan wij: een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie, en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet/Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Zoogdiervereeniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en De Landschappen) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

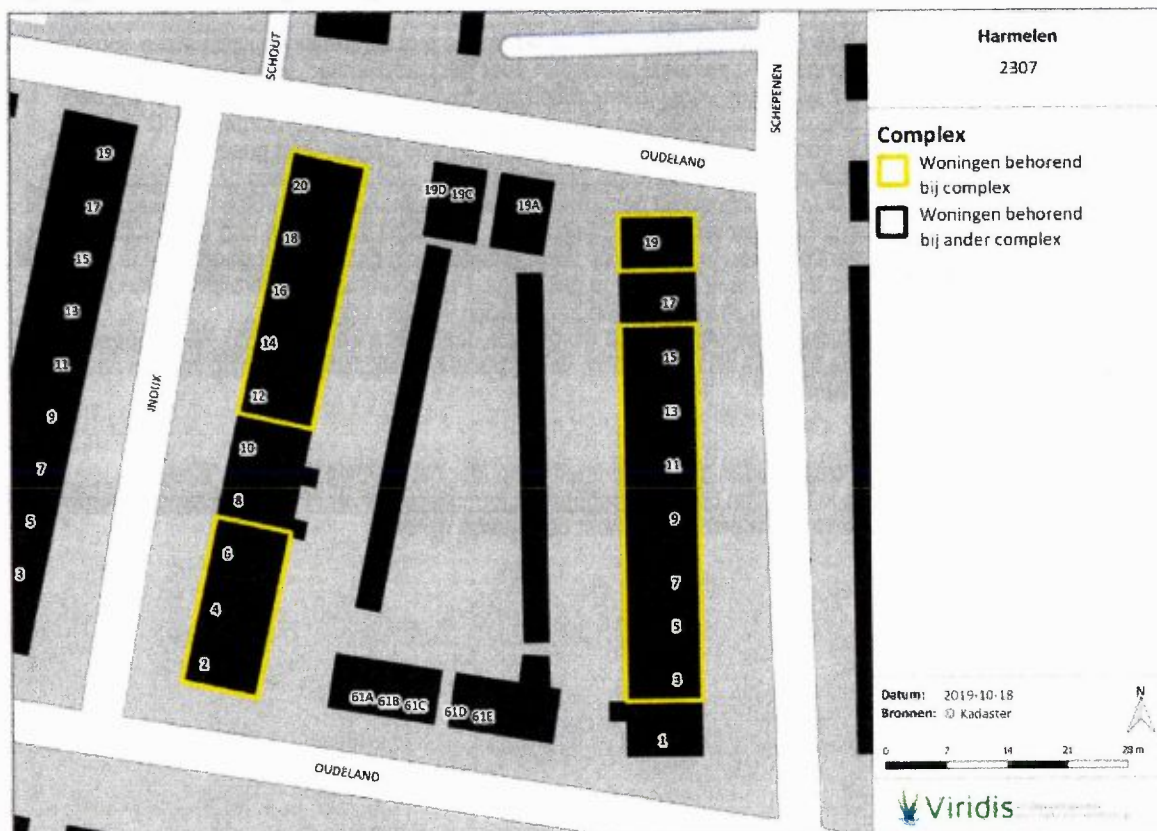

11. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 2 van het activiteitenplan van 4 juni 2021 en de maatregelen geleverd in de beantwoording op aanvullende vragen van 4 juni 2021 (zie bijlage 4) moeten worden opgevolgd.
12. Om het doden van exemplaren te voorkomen dient de woningen met vleermuisverblijfplaatsen voorafgaande aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden door het plaatsen van 'exclusion flaps'.
13. Het ongeschikt maken van woningen voor vleermuizen zoals genoemd in bijlage 4 mag enkel worden uitgevoerd wanneer de avondtemperaturen een aantal dagen aaneengesloten minimaal 10°C zijn.
14. Na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen dient minimaal drie dagen - met gunstige weersomstandigheden voor de gewone- en ruige dwergvleermuis - voorafgaand aan de werkzaamheden gecontroleerd te worden of in de ongeschikt gemaakte verblijfplaatsen nog vleermuizen aanwezig zijn. Dit dient te worden uitgevoerd door een ecologisch deskundige.¹⁷ Als blijkt dat er toch nog vleermuizen in het gebouw aanwezig zijn dient gekeken te worden op welke plaatsen het gebouw niet goed dicht is gezet met de exclusion flaps en dient dit opnieuw en beter te gebeuren. Pas wanneer geen verblijfplaatsen meer worden aangetroffen kan het gebouw voor de werkzaamheden worden vrijgeven.
15. Tijdelijke voorzieningen kunnen pas weggehaald worden als deze niet meer bezet zijn, na voldoende gewenningstijd (waarbij de tijdelijke en permanente verblijfplaatsen gelijktijdig aanwezig zijn) en na inspectie door een ecologisch deskundige.¹⁷

Na afloop van de werkzaamheden

16. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven in de voorschriften moet bijgevoegd worden.

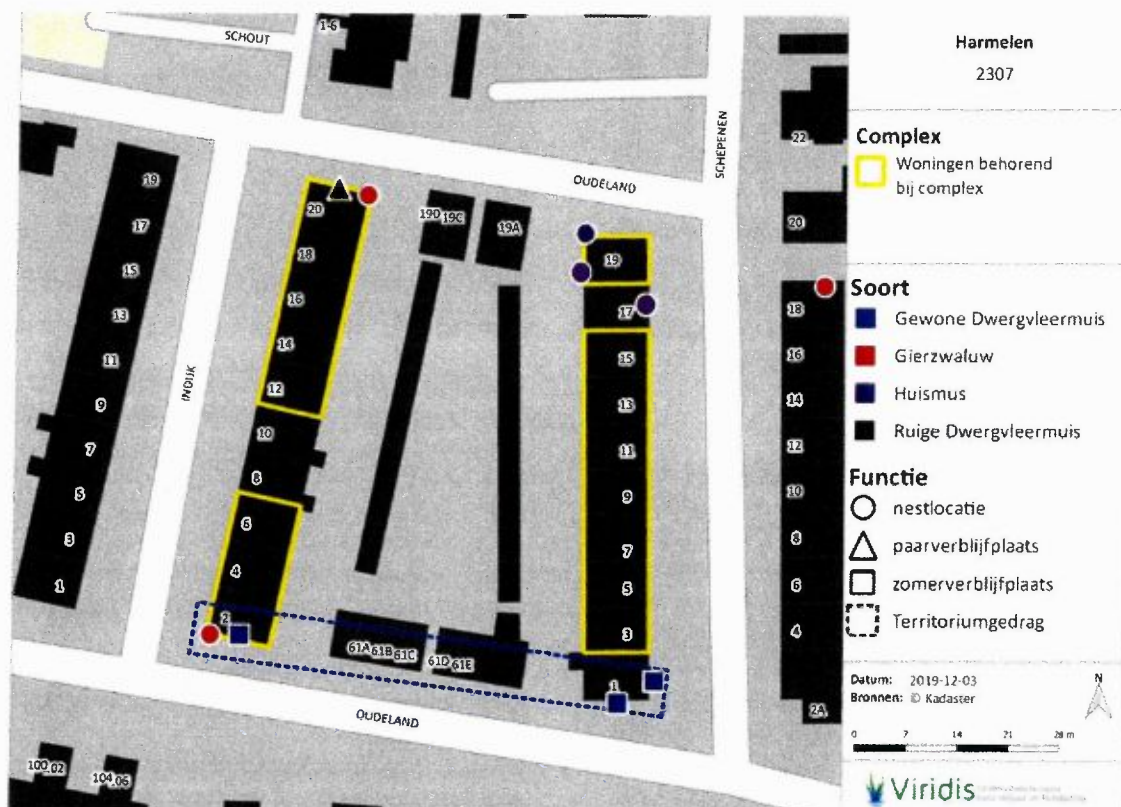
Bijlage 2: Kaart plangebied

Figuur 1: Plangebied. De te verduurzamen woningen zijn geel omlijnd.

Bijlage 3: Kaart aangetroffen verblijfplaatsen

Afkomstig uit: "Vleermuis- en broedvogelonderzoek GroenWest complex 2307 te Harmelen, herziene versie: Juni 2020" aangeleverd op 4 juni 2021 door Viridis.

Figuur 2: Plangebied met aangetroffen verblijfplaatsen. De blauwe vierkanten geven zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aan. De rode cirkels zijn nestlocaties van de gierzwaluw. De paarse cirkels zijn nestlocaties van de huismus. De zwarte driehoek is een paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis en de blauwe stippellijn is het territorium behorende bij een paarverblijf van de gewone dwergvleermuis.

Bijlage 4: Voorgestelde maatregelen

Afkomstig uit: "Activiteitenplan GroenWest, 2021 Complex 2307 te Harmelen, Herziene versie: Juni 2021" aangeleverd op 4 juni 2021 door Viridis. Figuren afkomstig uit "Beantwoording aanvullende vragen complex 2307 Harmelen" aangeleverd op 7 juli 2021 door Viridis.

Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij', dat wil zeggen dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met behulp van een ontheffing waarvoor de bevoegdheid voor het verlenen van een dergelijke ontheffing bij de provincies ligt. Dit hoofdstuk beschrijft met welke mitigerende maatregelen er invulling wordt gegeven aan het voorkomen dan wel te verminderen van negatieve effecten op zowel soort- als populatieniveau.

2.1 Algemene maatregelen

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de algemene zorgverplichting opgenomen. In dit artikel is beschreven dat eenieder verplicht is om voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. De algemene zorgplicht geldt ten allen tijde bij het uitvoeren van werkzaamheden, ongeacht of deze te typeren zijn als ruimtelijke ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud en ongeacht of er beschermde soorten aanwezig zijn. Dit laatste wil dus zeggen dat ook als er geen beschermde soorten voorkomen de algemene zorgverplichting toch in acht genomen dient te worden. Hiervoor dienen algemene mitigerende maatregelen uitgevoerd te worden.

- De werkzaamheden dienen door een ecologisch deskundige begeleid te worden. Hierdoor wordt gewaarborgd dat de maatregelen op een juiste manier uitgevoerd worden en zo wordt er tevens invulling gegeven aan de algemene zorgverplichting (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming). In Bijlage A is beschreven wat door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaan wordt onder een ecologisch deskundige;
- Er moet een ecologisch werkprotocol opgesteld worden waarin alle te nemen maatregelen zijn vastgelegd. Dit ecologisch werkprotocol moet op de werklocatie aanwezig zijn en bij alle betrokken partijen bekend zijn;
- Werkzaamheden moeten aantoonbaar conform dit protocol worden uitgevoerd. Mochten er zich gedurende de werkzaamheden ten aanzien van beschermde soorten onvoorziene omstandigheden

voordoen, wordt direct contact opgenomen met de ecologisch deskundige;

- Indien beschermde soorten voorkomen in aangrenzende woningen kan niet zondermeer worden uitgesloten dat deze soorten negatieve effecten ondervinden van de gewenste maatregelen aan de woningen. Dit wil zeggen dat ook aan deze woningen mitigerende maatregelen dienen te worden uitgevoerd. Deze maatregelen maken onderdeel uit van deze aanvraag;

2.2 Mitigatie algemene broedvogels

Algemene broedvogels kunnen in of om de woning tot broeden komen. Bijvoorbeeld in de schoorsteen of in bomen en struiken behorende bij tuinen en gemeentelijke beplantingen. Deze vogels zijn in staat om ieder seizoen een nieuw nest te bouwen. Dergelijke vogelnesten zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode;

- De broedperiode loopt globaal van 15 maart tot 15 juli, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn beschermd;
- Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van in gebruik zijnde nesten in de broed- en nestperiode;
- De werkzaamheden worden in dat kader buiten de broedperiode uitgevoerd;
- Indien dit niet mogelijk is, dient de directe omgeving van de woningen waar de werkzaamheden worden uitgevoerd, voorafgaande aan deze werkzaamheden gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van algemene broedgevallen door de ecologisch deskundige;
- Wanneer er geen vogels nestelen kan er begonnen worden met de ingreep. Indien broedgevallen aanwezig zijn dient, in overleg met de ecologisch deskundige, een andere periode voor de werkzaamheden rond deze specifieke locatie(s) vastgesteld te worden.

2.3 Mitigatie en compensatie vleermuizen

Het mitigeren van negatieve effecten op vleermuizen bestaat uit twee onderdelen: 1. het voorkomen van het doden van dieren, 2. het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen. Dit wordt volgens een vast stramien, conform de bestaande kennisdocumenten uitgevoerd. De specifieke mitigerende maatregelen zijn hier beschreven en in tabel 2.1.

De plaats waar deze mitigatie en/of compensatie moet worden uitgevoerd wordt veelal per huisnummer aangeduid. Deze locaties worden in een nader op te stellen Ecologisch Werkprotocol verder uitgewerkt. Mogelijk vindt, op basis van de mogelijkheden in het veld, aanpassing van de locatie plaats.

Het moment waarop de mitigerende maatregelen en werkzaamheden uitgevoerd worden is naast de kwetsbare periode en de gewenningsperiode ook afhankelijk van bijvoorbeeld de weersomstandigheden en de omgeving van de woningblokken. De planning c.q. fasering van de mitigerende maatregelen en werkzaamheden wordt nader overeengestemd met een ecologisch deskundige.

2.3.1 Voorkomen van doden

- Alle woningblokken die binnen deze aanvraag vallen worden op plaatsen waar verblijfplaatsen aanwezig of te verwachten zijn voorafgaande aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt; dit wordt gedaan door het plaatsen van 'exclusion flaps' (zie details en voorwaarden in Bijlage B).
- De exclusion flaps worden geplaatst in de minst gevoelige periode van vleermuizen tussen 1 april en 1 mei en/of tussen 15 augustus en 1 november, zie Tabel 2.1 en Tabel 2.2.
- Er wordt door een ecologisch deskundige gecontroleerd of het gebouw, na het plaatsen van de 'exclusion flaps', nog gebruikt wordt door vleermuizen. Deze controles worden bij voorkeur gedaan door in de ochtend bij het inzwermen te controleren of de exclusie functioneert en dieren buitensluit (twee uur voor zonsopgang). Wanneer dit niet mogelijk is worden de controles uitgevoerd in de avond (vanaf zonsondergang tot twee uur erna).
- Wanneer blijkt dat er nog vleermuizen gebruik maken van de woningblokken dan zal het hiervoor omschreven proces herhaalt worden tot dat het gebouw vrijgegeven kan worden van vleermuizen.
- Na vrijgave kunnen de werkzaamheden starten.

2.3.2 Gebruik van steigers

- Bij het bouwen van steigers en tijdens de werkzaamheden moet rekening worden gehouden met invliegopeningen van de verblijfplaatsen van vleermuizen die behouden blijven of zijn aangebracht. Het gaat hier specifiek om de stootvoegen, kantpannen en de tijdelijke vleermuiskasten. Deze mogen door de steigers niet worden afgedicht. De steigers zullen in verband met het in/uitvliegen van vleermuizen op gerichte plaatsen niet voorzien worden van doeken/schermen en zullen onder begeleiding van een ecooloog geplaatst worden om te verzekeren dat de in/uitvliegopeningen vrij van obstructies zijn.

2.3.3 Paar- en zomerverblijven

Tijdelijke alternatieven

- Er moeten minimaal acht verblijfplaatsen voor vleermuizen worden aangeboden, te weten vier alternatieve zomer-/paarverblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis en vier paarverblijfplaatsen voor de ruige dwergvleermuis. Hiertoe worden er tijdelijke verblijfplaatsen aangeboden op de woningen:
 - Indijk 2 (drie kasten)
 - Indijk 20 (twee kasten)
 - Oudeland 19 (drie kasten)
- De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen zijn voor 15 februari 2021 geplaatst aan de gevels van de woningen op minimaal 3 meter hoogte. Zie Bijlage C voor omschrijving en kaders voor het plaatsen van tijdelijke verblijfplaatsen.

Permanente alternatieven

- Er moeten minimaal acht verblijfplaatsen voor vleermuizen worden aangeboden, te weten vier alternatieve zomer-/paarverblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis en vier paarverblijfplaatsen voor de ruige dwergvleermuis. Hiervoor worden in metselstenen aangebracht (Figuur 2.1). Het betreft hier 8 geschakelde inbouwstenen (bestaande uit IB VL 06 + IB VL 07 of vergelijkbaar, zie bijlage D). Deze alternatieve verblijfplaatsen worden geplaatst in de volgende woningen:
 - Indijk 2 (drie kasten, verschillende oriëntaties)
 - Indijk 20 (drie kasten, verschillende oriëntaties)
 - Oudeland 19 (twee kasten)

2.4 Mitigatie en compensatie jaarrond beschermde nesten

Het aanbieden van de permanente alternatieve voorzieningen wordt volgens een vast stramien, conform de bestaande kennisdocumenten uitgevoerd de specifieke mitigerende maatregelen zijn hier beschreven.

De plaats waar de mitigatie en/of compensatie moet worden uitgevoerd wordt veelal per huisnummer aangeduid. Deze locaties worden in een nader op te stellen Ecologisch Werkprotocol verder uitgewerkt. Mogelijk vindt, op basis van de mogelijkheden in het veld, aanpassing van de locatie plaats.

Het moment waarop de mitigerende maatregelen en werkzaamheden uitgevoerd worden is naast de kwetsbare periode en de gewenningsperiode ook afhankelijk van bijvoorbeeld de weersomstandigheden en de omgeving van de woningblokken. De planning c.q. fasering van de mitigerende maatregelen en werkzaamheden wordt nader overeengestemd met een ecologisch deskundige.

2.4.1 Huismussen

Tijdelijke alternatieven

- Er moeten minimaal vier tijdelijke nestplaatsen voor huismussen worden aangeboden, te weten voor de nestplaatsen aan de Oudeland 19. Hiertoel zijn voor 15 februari 2021 tijdelijke verblijfplaatsen aangeboden op de woning:
 - Oudeland 19 (vier kasten)
- Twee tijdelijk alternatieve nestplaatsen zijn voor 15 februari 2021 geplaatst, de extra kasten worden in juni 2021 geplaatst aan de kopse zijde van de woning.

Permanente alternatieven

- Er kan niet aan de (daken van de) woningen gewerkt worden als huismussen broeden, globaal van 1 maart t/m 31 augustus, zie Tabel 2.1.
- Indien het niet anders kan dan dat er in de broedperiode toch werkzaamheden plaatsvinden dienen voorafgaand aan de broedperiode alle nestlocaties ongeschikt gemaakt te worden.
- Er moeten minimaal vier alternatieve verblijfplaatsen voor huismussen worden aangeboden (Figuur 2.1). Hoewel het altijd de voorkeur heeft om maatwerk toe te passen, wordt er voor de alternatieve verblijfplaatsen gebruik gemaakt van inmetstelstenen. Het betreft hier twee inbouwstenen bestaande uit IB GZ 03 of vergelijkbaar, zie bijlage E. Deze alternatieve verblijfplaatsen worden geplaatst in de kopgevel van de volgende woning:
 - Oudeland 19 (vier kasten aan de kopgevel, direct onder de dakrand)

2.4.2 Gierzwaluwen

Permanente alternatieven

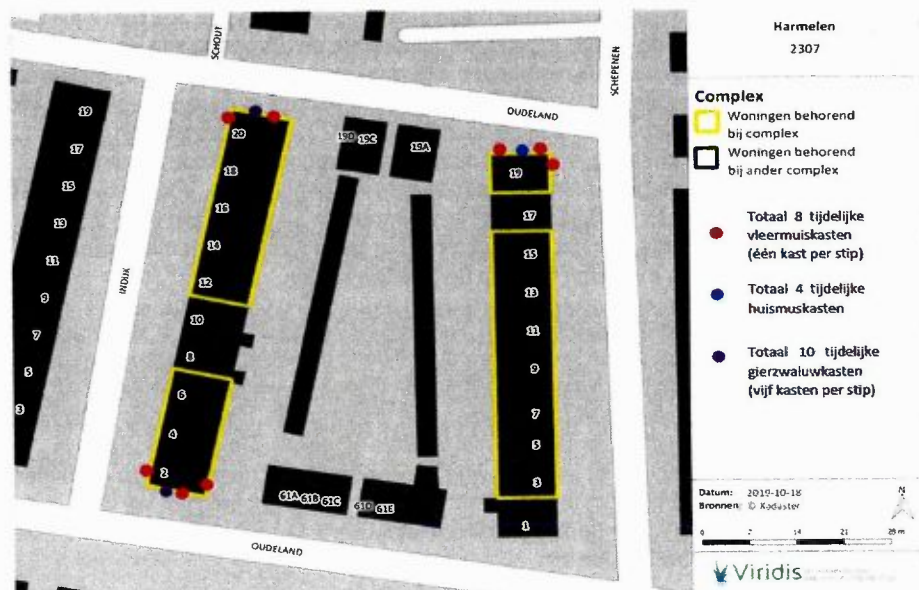
- Er kan niet aan de (daken van de) woningen gewerkt worden als gierzwaluwen broeden, globaal van half april t/m half augustus, zie Tabel 2.1.
- Indien het niet anders kan dan dat er in de broedperiode toch werkzaamheden plaatsvinden dienen voorafgaand aan de broedperiode alle nestlocaties ongeschikt gemaakt te worden.
- Er moeten minimaal tien alternatieve verblijfplaatsen voor gierzwaluwen worden aangeboden. Hoewel het altijd de voorkeur heeft om maatwerk toe te passen, wordt er voor de alternatieve verblijfplaatsen gebruik gemaakt van inmetstelstenen (Figuur 2.1). Het betreft hier twee inbouwstenen bestaande uit IB GZ 03 of vergelijkbaar, zie bijlage E. Deze alternatieve verblijfplaatsen worden geplaatst in de kopgevel van de volgende woning:
 - Indijk 2 en 20 (per woning vijf kasten aan de kopgevel, direct onder de dakrand)

Aanvullende maatregelen uit de beantwoording van de aanvullende vragen aangeleverd op 4 juni 2021 en 7 juli 2021.

- De permanente verblijfplaatsen worden in de gevels ingebouwd gedurende de uitvoering van de werkzaamheden. Volgens de planning zijn de werkzaamheden afgerond eind oktober 2021. Dit betekent dat, met inachtneming van de gewenningsperiode van 6 maanden waarbij 3 maanden in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis, de tijdelijke verblijfplaatsen na 15 augustus 2022 verwijderd worden. Indien afgeweken wordt van de oorspronkelijke planning, wordt het moment van weghalen van de kasten naar voren geschoven, zodanig dat de geldende gewenningsperiode in acht wordt genomen. Voor het verwijderen van de kast wordt gecontroleerd door een ter zake kundige of er vleermuizen aanwezig zijn in de tijdelijke kasten. In dien dit het geval is wordt gewacht met het verwijderen tot er geen vleermuizen meer aanwezig zijn of wordt gewerkt met het plaatsen van exclusion flaps op de tijdelijke kasten.
- Voor de werkzaamheden van start gaan wordt gecontroleerd door een ter zake kundige of er vleermuizen aanwezig zijn in de vleermuiskasten. Indien dit het geval is wordt er tijdens de werkzaamheden voorkomen dat de vleermuizen verstoord worden. Bij het bouwen van steigers en tijdens de werkzaamheden wordt rekening gehouden met invliegopeningen van de verblijfplaatsen van vleermuizen. Het gaat hier specifiek om de tijdelijke vleermuiskasten. Deze mogen door de steigers niet worden afgedicht. De steigers zullen in verband met het in/uitvliegen van vleermuizen niet voorzien worden van doeken/schermen en zullen onder begeleiding van een ecooloog geplaatst worden om te verzekeren dat de in/uitvliegopeningen vrij van obstructies zijn. Daarnaast worden de werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd, ten alle tijden zullen er voldoende alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar zijn.
- De koopwoningen gelegen binnen de woonblokken waar werkzaamheden aan zullen plaatsvinden worden meegenomen bij de plaatsing van de exclusion flaps. Waardoor de gehele spouwmuur ongeschikt wordt gemaakt voor vleermuizen en na een uit/invliegcontrole met zekerheid gesteld kan worden dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn in de spouwmuur en onder de dakpannen. Indien de bewoners van de koopwoningen geen toestemming geven voor het plaatsen van exclusion flaps worden er als nog borstels geplaatst in de spouwmuur.
- De inbouwkast voor de huismussen betreft NK MU 08/10 of het aangepast vogelschroot. De manier van mitigatie voor de huismus zal middels één van deze twee methodes plaatsvinden, het is echter nog niet bekend voor welke methode gekozen wordt. Na plaatsing van de tijdelijke huismuskasten zal een gewenningsperiode van 3 maanden in acht genomen worden.
- Zoals weergegeven in figuur 3 is de langszijde van de woonblokken gestuukt. Dit betekent dat het niet mogelijk is om inbouwkasten te plaatsen in de gevels. Daarom is ervoor gekozen om de inbouwkasten te plaatsen op de drie kopgevels zoals weergegeven in figuur 5.

Figuur 3 Vooraanzicht van de woningen binnen het plangebied. Het is niet mogelijk inbouwkasten te plaatsen in de gestukte muur.

Figuur 4 Overzichtskaart met tijdelijke en permanente kasten voor gewone dwergvleermuis en huismuis.

Figuur 5 Nieuwe locaties permanente inbouwkasten voor vleermuizen, gierzwaluw en huismuis.